

Besluit Groepssamenstelling Montessorischolen BaO.

Achtergrond

Montessorionderwijs wil de natuurlijke ontwikkelingsgang van kinderen respecteren, goede omstandigheden scheppen om die ontwikkeling mogelijk te maken en wil daarop toegesneden begeleiding bieden. Montessorionderwijs geeft prioriteit aan de ondersteuning van persoonlijkheidsontwikkeling en streeft daarbij een gedegen opleiding t.a.v. basisvaardigheden van de kinderen na.

Ontwikkeling en leren kent twee zijden: enerzijds heeft het kind zelf een actieve rol in de eigen ontwikkeling, anderzijds zijn leren en persoonlijkheidsontwikkeling processen die in interactie met anderen plaats vinden. Leren en persoonlijkheidsontwikkeling zijn individueel en uniek in hun voortgang en aard; sociale ervaringen, interactie met kinderen in eenzelfde en in een andere ontwikkelingsfase leveren een belangrijke bijdrage aan de ontwikkeling:

- meer ervaren vormen een voorbeeld voor minder ervaren, zijn een wenkend perspectief; het (jongere) kind ziet bij de (oudere) ander waar zijn eigen ontwikkelingsweg zich op kan richten.
- meer ervaren kunnen de minder ervaren ondersteunen in het bereiken van een volgend ontwikkelingsstadium; de rolervaring van helper en geholpene.
- worden de minder ervaren gemotiveerd en ondersteund, de meer ervaren doen vaardigheid op in de sociale ontwikkeling; helpen, voorbeeld gedrag, uitleggen, sociale verantwoordelijkheid tonen
- sociale groepen veranderen doorlopend min of meer van samenstelling waardoor elk lid van de groep steeds wordt uitgenodigd tot nieuwe sociale contacten en ervaringen.

Dergelijke argumenten hebben ertoe geleid dat in de Montessorischool bij het samenstellen van de groepen uitdrukkelijk rekening wordt gehouden met de inzichten in de ontwikkelingsperioden van kinderen, waarbij optimale interactie en daarnaast werksfeer en hanteerbaarheid een rol spelen. Gelet op de sociale en ontwikkeling stimulerende interactie is afstand in de onderlinge ontwikkeling van de kinderen nodig; niet te groot, maar wel kansrijk voor passende interactie.

E.e.a. heeft ertoe geleid dat er traditioneel sprake is van de volgende groepssamenstelling: groep 1,2 / groep 3,4,5 / groep 6,7,8 ; wettelijke grenzen laten niet toe dat "peuters" ook deel uit maken van wat we de onderbouw noemen.

Deze groepsindeling heeft ook haar betekenis voor de wens kinderen ononderbroken door klassengrenzen verder te laten leren. M.n. voor basisbehoeften als uitdaging en competentie is dit een belangrijk aspect en leren kinderen van jongs af onbevangen om te gaan met verschillen (o.a. in leerkwaliteit) tussen kinderen.

Ervaringen van vandaag de dag:

Zonder wetenschappelijke onderzoeksgegevens voorhanden ervaren de leid(st)ers in bovenbouwgroepen dat de oudste kinderen in hun ontwikkeling eerder de puberale fase bereiken dan wij gewend waren. Deze ervaring maakt dat de sociale interactie tussen de jongste en oudste kinderen sociaal in veel gevallen niet meer passend is; de puber van 12 is immers in zijn sociale ontwikkeling in zulk andere zaken geïnteresseerd dan het kind van 10 jaar. Van onderlinge wederzijdse ontwikkelingsstimulans is minder / geen sprake.

Daarnaast ervaren leid(st)ers dat het onderwijs vandaag de dag onder invloed van het gebruik van methoden / het gebruiken van andere didactische principes en van het toepassen van handelingsplannen een zoveel grotere inhoudelijke spreiding geeft dan voorheen. Zo groot dat het behoud van overzicht over de groep, het geven van individuele lessen, de kans op observatie en het kunnen volgen van de individuele ontwikkeling van het kind in het gedrang raakt. De leid(st)ers ervaren hierin kwaliteitsverlies.

Denkend in kwaliteiten van de leid(st)er wordt er een groter beroep gedaan op:

- het creëren en onderhouden van leef- en werkgewoonten, routines
- het inrichten van de voorbereide omgeving
- het stimuleren en sturen van de zelfstandigheid / onafhankelijkheid van het kind

- het actief beïnvloeden van de sociale verantwoordelijkheid en van de taakverantwoordelijkheid van de kinderen
- het planmatig werken waarbij de individuele ontwikkeling van het kind een plaats krijgt in de context van de sociale en cognitieve ontwikkeling van de groep
- overzicht over ontwikkelingslijnen
- actief klassenmanagement

Er zijn situaties waarin hierbij ook de traditionele groepsindeling ter discussie komt met de vraag of e.e.a. niet beter te realiseren is in een groepsbreedte van 2 groepen (1,2 / 3,4 / 5,6 / 7,8)

Besluit

Het sectiebestuur BaO van de N.M.V. meent dat de geschetste achtergrond en de daarbij passende traditionele groepsindeling voor elke Montessorischool het uitgangspunt dient te zijn. Nadruk hierin ligt op de functionele heterogeniteit van de groep.

Het sectiebestuur herkent de ervaringen van de leid(st)ers en herkent dat deze ervaringen zich te snel alleen richten op een verandering van de traditionele groepssamenstelling. Het sectiebestuur vindt dat geen goede ontwikkeling en meent dat de scholen zich uitdrukkelijk bij dergelijke ervaringen moeten richten op de inhoudelijke kwaliteitsonderwerpen zoals die hierboven zijn genoemd.

Voordat een school besluit de traditionele groepssamenstelling te veranderen moet zij zich de “gewetensvraag” stellen of alles wat mogelijk en haalbaar is qua kwaliteitsverbetering serieus is verkend. Zij houdt daar dossier van bij.

Indien naar de mening van de school (team, directie en M.R.) een andere groepssamenstelling op zijn plaats is, ook gelet op de geleverde inspanningen, dan staat het de school vrij af te wijken van de traditionele groepssamenstelling met dien verstande dat er geen homogene leeftijdsgroep gevormd kan worden; daarin kan immers geen spraken zijn van een echte functionele heterogeniteit.

Bij een schoolbezoek door de Commissie Kwaliteit en Erkenning kan de school haar keuze verantwoorden.

Het sectiebestuur BaO,
Tjeerd Mijster (voorzitter)

Gebruikte achtergronden:

“groeperingsvormen op de Montessorischool”, SMC advies maart 1997

“advies over de heterogene leeftijdsgroepen in het Montessorionderwijs”, Wetenschappelijk Bureau NMV, oktober 2000

“Groepssamenstelling; de heterogene groep’, sectie BaO januari 2000